

Témahét leírása - Átfogó intézményi fejlesztési innováció

Cím: Az ős

Ajánlott korosztály: 7. osztály

Nevelési cél: Értelmi, érzelmi, hazafias nevelés, a tanulók ismerjék meg az ember helyét a természetben, a saját hazájukban, kultúrájukban. Fontos cél az egészséges életmódra nevelés.

Nevelési feladatok: A Témahét feladata megmutatni ember és természet, ember és társadalom, természet és társadalom szoros kölcsönhatását.

Oktatási célok: A szövegértési, szövegalkotási, kommunikációs, kooperatív, logikai, művészeti érzelmi kompetenciák fejlesztése, elméleti és gyakorlati ismeretek szerzése.

Oktatási feladatok: A szóbeli és írásbeli nyelvhasználat fejlesztése, a vita-és érvelési készség erősítése, rejtvények a logikai gondolkodás és a memória fejlesztésére, a megfigyelési képességek és az önálló, alkotó, kreatív munkavégzés fejlesztése.

Tanulói tevékenységek: Önálló gyűjtőmunka, csoportmunka, tablók, rajzok készítése, beszámolók írása és előadása, gyakorlati tevékenységek.

Módszerek: Önálló és csoportos anyaggyűjtés, az összegyűjtött anyag feldolgozása, rejtvények, feladatsorok, szövegértési feladatok megoldása, Szóforgó-módszer, Indián-beszélgetés, megemlékezés szerkesztése, gyakorlati feladatok megoldása.

Eszközök: Internet, könyvek, lexikonok, szótárak, tankönyvek, Történelmi atlasz, digitális fényképezőgép, karton, festék, ceruzák, képek, CD-lejátszó, feladatlapok.

Az ellenőrzés, értékelés módja: A tanulók írásban és szóban értékelik a csoport tagjainak részvételét a csoport munkájában és a csoport egészét is, megfogalmazzák, hogy érezték magukat a Témahét során, mi volt benne jó és rossz. A tanár is értékeli munkájukat ugyanezen módszerekkel.

A Témahét megrendezését **október első hetére** terveztem, a **7.b osztály** (angol két tannyelvű osztály) tanulóival, akik már részt vettek egy ilyen programban.

Több olyan Témahét-leírást is találtam, melynek az őszi a témája, de alapnak tekintettem a Rózsahegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola programját, melyből őszi versek megismerését, az évszokról szóló tollbamondás írását, őszi tájképek rajzolását, őszi saláták, sütemények készítését építettem be a saját terveinkbe.

A Témahét programjainak összeállításakor **alpnak tekintetem a történelem-szövegértés műveltségi területet**, ehhez kapcsolódik a többi tevékenység .Ezekben **feloldjuk a hagyományos órakereteket**, témakörök, tevékenységek köré csoportosítjuk a feladatokat.

A Témahetet megelőző pénteken **4 csoportba szervezem** a tanulókat, képességek, készségek tekintetében vegyes összetételűekbe, amelyeknek tagjai különböző szinten teljesítenek.

A csoportok egész héten így maradnak együtt.

Házi feladatként gyűjtőmunkát kapnak – szeptemberi és októberi jeles napokat kell összegyűjteniük, egyet közülük részletes bemutatásra.

1. nap – Sétát teszünk a Margitszigeten. Itt a feladat a növények, virágok, fák, madarak, az őszi színek, az őszi táj jellegzetességeinek megfigyelése. A tanulók és a tanár digitális fényképezőgéppel **fényképeket készítenek** a látottakról.

Ezután visszatérünk az iskolába, ahol a csoportok **beszámolót írnak** a sétáról, minden csoport más szemszögből, más címzettnek. (Az iskolai újságba, osztályfőnöküknek, egy nyolcadikosnak, szüleiknek.) A beszámolókat szép, kifejező módon **bemutatják egymásnak.**

2. nap – Az előző nap készült képek megtekintése és az egyéni emlékek alapján **Indián beszélgetésre** kerül sor az ősziről.

Ezután **Akasztófa rejtvény** segítségével kitaláljuk **Petőfi Sándor nevét.** Ez látható a táblán.

A költő **Itt van az őszi, itt van újra c. versét** tanári bemutatással meghallgatjuk. A vers **vitaindító lesz** : a csoportok **érveket gyűjtenek** – Szóforgó módszerrel – arról, hogy mi a jó az őszi, mi a rossz, mi volt jó vagy rossz régen és most. Minden csoport kiválaszt egy-egy álláspontot, és megpróbálja megvédeni azt.

Ezután Petőfi **Szeptember végén c.** költeményének **elemzésére** kerül sor. A tanulók csoportjaikban elolvassák a művet, majd a **lapon kapott tanári kérdésekre válaszolnak.**

Szóvivőt választanak, aki ismerteti válaszaikat.

Ezután a csoportok kérdéseket tesznek fel egymásnak, majd értékelik a többi csoportot és magukat is.

Az elégia fogalmát a tankönyv szövege alapján együtt értelmezzük.

A nap befejezéséként a csoportok **rajzokat készítenek csomagolópapírra az őszi**, melyek kikerülnek a faliújságra.

Munka közben **őszi témájú zenét hallgatnak** – pl. Vivaldi Négy évszak c. művéből, vagy őszi témájú népdalokat.

3. nap – A csoportok összegyűjtenek minél több **zöldséget, gyümölcsöt**, melyek ősszel érnek.

Bemutatnak egymásnak előzetesen általuk gyűjtött **recepteket**. Tanári kiegészítéssel és irányítással választunk néhányat, melyeket el fogunk készíteni.

Ezután látogatást teszünk a közeli **Hunyadi téri piacon**, megtekintjük a zöldség-és gyümölcsválasztékot, az árakat. Beszerezzük a főzéshez szükséges alapanyagokat.

Visszatérve az iskolába, **a tankönyhában elkészítjük az összeállított menüt** (pl. gyümölcslevest körtéből és szilvából, rakott karfiolt, almás lepényt.) A csoportok egy-egy ételt készítenek, a süteményt két csoport együtt sütheti.

Megebédelünk, ha tehetjük, megvendégeljük néhány tanárunkat, diáktársunkat.

4. nap – A csoportok bemutatják a **jeles napokat**, melyekről gyűjtöttek. Az ennek során előforduló néhány **régi kifejezés magyarázatát** megkeressük a Magyar Értelmező Kéziszótárban. (pl. töke, sajtár, puttony, pince, fakád, taposás, borsajtó, prés, taposókád, színmust, fokoló, vincellér, juhos kása, hegyközség, szőlőhegy.)

Ezután **tollbamondást írunk**, mindenki egyénileg, majd csoportonként oldjuk meg a hozzá kapcsolódó feladatokat.

A **magyar történelem** egy fontos korszakáról beszélünk ezután – **1848 őszeről**.

A csoportok **elolvassák a tankönyv szövegét** az 1848 szeptemberétől decemberéig terjedő időszak eseményeiről, majd **megoldják az ehhez kapcsolódó feladatlapot**.

A feladatlapon **Igaz – Hamis választásokat** kell elvégezniük, indoklással, **Kakuktkojást** kell keresniük, **térképismereti** feladatokat kell megoldaniuk Történelmi atlaszuk és a tankönyv segítségével.

A nap végén a csoportok **angol nyelvű fogalmazást** készítenek az eddig történt eseményekről.

5. nap – A tanulók által gyűjtött képekből és szövegekből **tablót készítünk az aradi vértanúkról**. Megbeszéljük, hogyan kapcsolódik 1848. október 6. 1849. október 6-hoz.

Látogatást teszünk a Batthyány-örökmécsesnél. Itt gyertyát gyűjtünk, majd a tanulók által még reggel szerkesztett **megemlékezéseket hallgatjuk meg** minden csoporttól.

Visszatérve az iskolába, **értékeljük az elmúlt hét munkáját**. Ez csoportonként történik, írásban, majd szóban. A csoport munkáját, benne az egyéneket, valamint önértékelést is végzünk. Megfogalmazzuk, hogy éreztük magunkat a héten.

Tanári értékelés zárja a hetet, ugyanilyen formában.

A Témahét feladatai

Akasztófa rejtvény:

Petőfi Sándor nevét kell kitalálni. Megfelelő számú üres hely kerül fel a táblára a betűknek. Aki helyesen válaszol egy tanári kérdésre, tippelhet egy mássalhangzóra. Ez, ha jó, a helyére kerül, ha nem, akkor a hibásak közé. Az a tanuló tippelhet a megfejtésre, aki éppen helyesen válaszolt egy kérdésre.

Tanári kérdések:

Kiket ismertünk meg a reformkor nagy költői közül?

Hogy mondjuk idegen szóval: intelem?

Mi a Huszt c. költemény műfaja?

Említsünk keretes verseket!

Milyen esemény évfordulója a költészet napja?

Ki állt szoros kapcsolatban a Perczel családdal?

Ki volt költőink közül országgyűlési követ?

Optimista vagy pesszimista költemény a Himnusz?

Milyen volt „Mátyás bús hada”?

Melyik költeményben szerepel Mátyás vadászként?

Mit jelent: óda?

Ki ajánlotta fel egy évi jövedelmét az Akadémia alapítására?

A Szeptember végén c. vers elemzésének tanári kérdései:

- Milyen ellentéteket találunk a versben?
- Mit jelent a tavasz-nyár a természetben?
- Mit jelképez az ember életében?
- Mit jelent az ősz-tél a természetben?
- Ezek mit jelképeznek számunkra?
- Mi a jelentése a 7. sorban az „ősz” szónak?
- Gondolhat-e az ember fiatalon is az öregségre, a halálra?
- Petőfi miért gondolt?
- Látta-e előre a sorsát? Látnok volt-e?
- Haragudott-e Júliára?
- Mi erősebb: a bánat vagy a szerelem? Mi nyújthat vigaszt?
- Melyik a vers legfontosabb sora? Miért tartjátok annak?

Jeles napok szeptemberben és októberben:

- Szeptember 8. – Kisasszony napja
- Szeptember 21. –Máté napja
- Szeptember 29. – Szent Mihály napja
- Október 4. – Assisi Szent Ferenc napja
- Október 15. – Teréz napja
- Október 20. – Vendel napja
- Október 21. – Orsolya napja
- Október 26. – Szent Dömötör napja

(Források: Gyárfásné Kincses Edit: Színes Kalendárium, Nemzeti Tankönyvkiadó,1993.

Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások,
Planétás Kiadó, 1997.)

A tollbamondás szövege:

Október nemegyszer a vénasszonyok nyarával köszönt ránk. Mint az elnevezés is mutatja, ez a nyár már nem forró és perzselő, hanem szelíden melegítő. A napfényből hiányzik az augusztusi izzás, puhán omlik el az egyre színesedő növényeken, érleli a szőlőt és az almát, melegíti a szüretelők hátát. Az erdőkön-mezőkön utoljára fölcsendül a tücsökzene, így

búcsúznak a nyár melegétől a hosszú téli álom előtt. Indulásra készek a költöző madarak, a levelek zöld színe előbb pirosra, sárgára, barnára változik, majd lassan lehullanak a lombok, s aranyszínű avart terítenek a fák alá.

A madarak vonulása már augusztusban elkezdődik, hiszen gólyáink ilyenkor indulnak hosszú útjukra Dél-Afrikába. A fecskék Kisasszony napja táján vesznek búcsút tőlünk, s azután indulnak a többi énekes-és vízimadarak. Sok író és költőt megihlettek a költöző madarak. Fekete István, a gyerekek és felnőttek népszerű írója Kele című regényében élvezetesen és tanulságosan mutatja be azokat az ősi, természeti erőket, melyek kialakították a madarak vándorösztönét: egy megsebesült és ősszel társaival elrepülni nem tudó gólya sorsából megismerhetjük a veszélyeket, amelyeket le kell küzdenie a madárnak, ha életben akar maradni.

A tollbamondáshoz kapcsolódó feladatok:

Gyűjtsük ki a szövegből a következő szavakat:

Mély hangrendű, tárgyas ragozású ige:

Magas hangrendű folyamatos melléknévi igenév:

Magas hangrendű összetett főnév:

Módhatározószó:

Vegyes hangrendű névutós főnév:

Vegyes hangrendű összetett melléknév:

Magas hangrendű személyes névmás:

Mély hangrendű időhatározószó:

Többes szám 3. személyű, tárgyas ragozású igekötős ige:

Magas hangrendű befejezett melléknévi igenév:

Vegyes hangrendű főnévi igenév:

Határozatlan számnév:

Mély hangrendű ragos melléknév:

Mély hangrendű főnévi mutató névmás:

A tollbamondás szövegének első bekezdésében keressük meg a mondatok állítmányát és alanyát!

Történelmi feladatlap

Igaz – Hamis választás:

Bécsben 1848-ban két forradalom is kitört.

Magyarországot Jellasics szlovák bán támadta meg.

Ferenc Józsefet V.Ferdinánd követte a trónon.

A pákozdi csata megelőzte a schwechati csatát.

Batthyány Lajos 1848 szeptemberében lemondott a miniszterelnöki tisztségről.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke Görgey Artúr volt.

A bécsi udvar csak kényszerből írta alá az „áprilisi törvényeket”.

Pákozdnál Windischgratz vezette a császári seregeket.

A magyar honvédsereg nem lépte át az osztrák-magyar határt, mert félt a túlerőtől.

1848.szept.29-én kezdődött a szabadságharc.

Kakukktojás:

Az egy sorba írt személyek, helyek stb. közül válasszuk ki az oda nem illőt, indokoljunk!

-Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Perczel Mór

-Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Klauzál Gábor

-Schwechat, Bécs, Pákoz

-Pozsony, Pest, Ozora

Térképismereti kérdések: (Cartographia Történelmi Atlasz, CR-0060, 30.oldal)

Melyik égtáj felé van Zágrábtól Pest?

Melyik folyó partján van Pozsony?

Melyik mai ország fővárosa Pozsony?

Melyik nagyvároshoz esik legközelebb Schwechat?

Milyen dátumot kapcsolunk ehhez a helyhez?

Melyik tó közelében van Pákozd?

Kinek a nevét kapcsoljuk ehhez a helyhez?

Hány módon utazhattunk volna 1848 őszén Bécsből Budára?

Melyik folyó volt ekkor Magyarország és Horvátország határa?

Melyik égtáj felé van Bécsből Ozora?

Készítette: Groma Leventéné

Magyar-történelem szakos tanár

Budapest,2010-07-06.